

๑.ชื่อผลงาน/โครงการ/นวัตกรรม การพัฒนากระบวนการฟื้นฟูดูแลต่อเนื่องแบบองค์รวมในผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลัง กองเวชศาสตร์ฟื้นฟู โดยบูรณาการคุณภาพ คุณค่า คุณธรรมสู่คุณภาพชีวิตคนพิการ

๒.คำสำคัญ การพัฒนา กระบวนการฟื้นฟูดูแลต่อเนื่อง บูรณาการ ผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลัง

๓.สรุปผลงานโดยย่อ การนำเอาทีมเครือข่ายมิตรภาพบำบัดต่างๆที่มีความเชี่ยวชาญหลากหลายด้านมาร่วม กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แบบองค์รวมกับทีมสหสาขาวิชาชีพกองเวชศาสตร์ฟื้นฟู โดยบูรณาการแนวคิด การทำงานที่พัฒนาคุณภาพบริการ สร้างคุณค่าให้คนพิการ โดยทีมงานคุณธรรม มาใช้ในกระบวนการฟื้นฟูแบบองค์รวม ตั้งแต่ผู้ป่วยนอนพักรักษาในกองเวชศาสตร์ฟื้นฟู จนกระทั่งจำหน่ายกลับสู่ชุมชน โดยพัฒนาคุณภาพกระบวนการ ฟื้นฟูแบบองค์รวมของผู้ป่วยดังนี้ **ด้านร่างกาย** ทีมร่วมกันจัดทำโปรแกรมการฟื้นฟูที่เสริมกิจกรรมการฝึกทักษะการใช้ชีวิต ภายใต้อาสาสมัครตั้งแต่ผู้ป่วยนอนในรพ.จนกลับไปใช้ชีวิตที่บ้าน เชื่อมโยงนำงานวิจัยจากเครือข่ายนวัตกรรมมาเติมเต็มศักยภาพคนพิการ **ด้านจิตใจ** ทีมใช้การเสริมสร้างพลังอำนาจให้ผู้ป่วยและครอบครัวมีกำลังใจโดยนำคนพิการ ต้นแบบจากเครือข่ายคนพิการมาให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อนทั้งรายกลุ่มรายบุคคล ทำSupport groupร่วมกัน ทำกลุ่มสุนทรียสนทนา จัดจิตอาสาพาเพื่อนเที่ยว ดนตรีบำบัด เพศสัมพันธ์ในผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลังฯลฯ **ด้านสังคม** ทีมร่วมกันจัดโปรแกรมฝึกทักษะการใช้ชีวิตภายใต้อาสาสมัครผู้ป่วยทั้งในรพ. และนอกรพ. ณ หน่วยงานผู้ป่วย บ้านผู้ป่วย บางปู ฝึกอาชีพและสร้างงานคนพิการตามที่ใช้ มาตรา ๓๓ และ๓๕ ฯลฯ **ด้านจิตวิญญาณ** ทีมร่วมกันสร้างสัมพันธ์ภาพ เห็นอกเห็นใจ ให้ความสำคัญ ไม่เร่งเร้ากับปัญหาของผู้ป่วยและครอบครัวส่งผลให้ผู้ป่วยยอมรับกับความสามารถที่สร้างได้ ของตนเอง มองเห็นคุณค่าตนเองแม้ต้องพิการ บางรายต่อยอดเป็นจิตอาสาและเป็นคนพิการที่ทำงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ อีกทั้งทีมงานยังได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ ทักษะที่เชี่ยวชาญของกันและกันเกิดเป็น หน่วยงานแห่งการเรียนรู้ที่มุ่งคุณภาพและมาตรฐาน

๔.ชื่อและที่อยู่องค์กร พ.ท.หญิง ชุติมา ป.ว. สังฆา กองเวชศาสตร์ฟื้นฟู

๕. สมาชิกทีม: พลตรี อารมย์ ขุนภาณี พ.อ. ญ จันทนา กมลศิลป์ พ.อ. สุธี พานิชกุล

พ.ท.ญ ชุติมา ป.ว. สังฆา พ.ต. เฉลิมพล จตุรภัทร พ.ต.ญ เพ็ญญา สมสุขจิรวัดณ์

นาง สารณี เลิศมาลัย ทีมเครือข่ายองค์กรคนพิการ ทีมเครือข่ายนวัตกรรมวิจัย จันทพ.๕

๖.ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ : กลุ่มผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลัง เป็นกลุ่มหนึ่งที่มีความพิการ ที่แสดงออกถึงความหมตหวัง สิ้นหวัง ชีวิตไร้คุณค่าที่ต้องพิการ ครอบครัวก็ทันทุข หดหู่ หมตหวังกำลังใจ ขาดการเสริมพลังอำนาจจากคนพิการ/ ประสพการณ์การปฏิบัติตนในชีวิตกับสภาพความพิการ ทำให้กระบวนการฟื้นฟูดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้ที่ต้องการความร่วมมือ ความเข้าใจในกระบวนการฟื้นฟูเพื่อสร้างศักยภาพความพิการในช่วงเวลาสำคัญของการฟื้นศักยภาพคนพิการขาด ประสิทธิภาพ ซึ่งมีผลต่อการยอมรับความพิการ ระยะเวลาการนอนรพ. และค่ารักษาที่ต้องเพิ่มขึ้น ดังนั้นเพื่อให้

กระบวนการฟื้นฟูมีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย ทีมจึงนำทีมเครือข่ายมิตรภาพต่างๆที่มีความเชี่ยวชาญและศักยภาพด้านส่งเสริมฟื้นฟูศักยภาพความพิการ มาร่วมกันดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมฟื้นฟูศักยภาพคนพิการแบบองค์รวมสู่เป้าหมายให้ผู้ป่วยและครอบครัวมีความสามารถในการจัดการตนเองและดำรงชีวิตภายใต้สภาพความพิการในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ เกิดคุณภาพในกระบวนการดูแล สร้างคุณค่างานการฟื้นฟู สร้างคุณค่าคนพิการ และสร้างสังคมคนทำงานที่บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์เช่นกัน

๗.เป้าหมาย/วัตถุประสงค์ : ๑.เพิ่มคุณภาพกระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แบบองค์รวมแก่ผู้พิการบาดเจ็บไขสันหลังและครอบครัว ตั้งแต่ระยะแรกรับนอนพักรักษาในกองเวชศาสตร์ฟื้นฟู จนกระทั่งจำหน่ายกลับสู่ชุมชน ๒.ลดระยะเวลาการเรียนรู้การมีทักษะทางสังคมที่ดีของผู้ป่วยเมื่อพิการ ๓.เพิ่มโอกาสการรับรู้และเข้าถึงสิทธิประโยชน์เพื่อคนพิการต่างๆ(สวัสดิการคนพิการ การฝึกทักษะขั้นพื้นฐานการดำรงชีวิตคนพิการ ฝึกทักษะสังคม)

๘.กิจกรรมการพัฒนา

-ปี ๒๕๕๑-๒๕๕๖ นำทีมเครือข่ายองค์กรคนพิการร่วมสร้างรูปแบบโปรแกรมฟื้นฟูสุขภาพผู้ป่วยที่ครอบคลุมปัญหาแบบองค์รวม เชื่อมโยงตั้งแต่ต้นจนในรพ.จนกระทั่งกลับชุมชน ใช้แนวคิดมิตรภาพบำบัด (เพื่อนช่วยเพื่อน) ,การเสริมพลังอำนาจ

*ออกแบบแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมประสานส่งต่อกระบวนการงานของทีมสหวิชาชีพร่วมกับเครือข่ายคนพิการบาดเจ็บไขสันหลัง ใช้หลักการทำงานแบบมีส่วนร่วม(บทบาทหน้าที่ อบรมความรู้ทักษะของทีมทำงานร่วมกัน เวลา สถานที่ Flowการทำงาน แบบฟอร์มการบันทึก กลุ่มเป้าหมาย ประเมินผู้ป่วย วางแผนร่วม ให้บริการร่วมตัวชีวิต)

*ประเมินผลลัพธ์ร่วม และวิเคราะห์ผลปรับปรุงวิธีการใหม่อย่างต่อเนื่อง ใช้แนวคิดพัฒนาคุณภาพเต็มมิ่ง

*ออกแบบ/จัดโปรแกรมการฟื้นฟูร่วม ได้แก่ Peer counseling การฝึกทักษะพื้นฐานการดำรงชีวิตอิสระคนพิการ ฝึกทักษะทางสังคม การรับรู้ข้อมูลพื้นฐานคนพิการ เยี่ยมบ้านชุมชน(ส่งต่อ/จัดกิจกรรมสัมนาเวทีลานบ้าน) ใช้แนวคิดการดำรงชีวิตอิสระคนพิการ, แนวคิดชุมชนเป็นฐานดูแลคนพิการ : CBR (Community Base Rehabilitation)

-ปี๒๕๕๖- ๒๕๕๙ นำทีมเครือข่ายวิจัยนวัตกรรมร่วมเสริมศักยภาพความพิการแก่ผู้ป่วย โดยใช้เทคโนโลยีเสริม

อุปกรณ์เพิ่มศักยภาพด้านการเคลื่อนไหวให้ผู้ป่วย ได้แก่รถเข็นไฟฟ้าปรับยี่นั้ง รถเข็นหัวลากจูง

*ลงพื้นที่เยี่ยมบ้านในชุมชนติดตามผลลัพธ์กระบวนการร่วมกันระหว่างเครือข่ายนวัตกรรม/องค์กรคนพิการ/กวฟ.

*สามารถสร้างผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลังที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพที่สามารถถ่ายทอด และบอกต่อประสบการณ์ความรู้สุขภาพแก่คนพิการรายอื่นได้ โดยเป็นจิตอาสาช่วยเหลือคนพิการในชุมชน

-ปี๒๕๖๐-๒๕๖๑ เชื่อมโยงการใช้เครือข่ายองค์กรคนพิการ ค้นหาแหล่งประโยชน์และต่อยอดจ้างงานคนพิการที่ใช้มาตรา ๓๓ และ ๓๕ ให้แก่ผู้ป่วย จนสามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างโอกาสที่ดีแก่ตนเองและครอบครัว และกลับมาเป็นคน

พิการต้นแบบต่อยอดทีมการทำงานให้ทีมเครือข่ายองค์กรพิการ

-ปี ๒๕๖๓ ขยายจำนวนแหล่งประโยชน์และต่อยอดกองทุนจ้างงานคนพิการที่ใช้มาตรา ๓๓ และ ๓๕ ได้ ๙ ทุนให้แก่คนพิการบาดเจ็บไขสันหลัง ได้มีอาชีพและรายได้ในการเลี้ยงตนเองและครอบครัว และต่อยอดสร้างคนพิการต้นแบบทำประโยชน์ด้านสังคมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๙. ผลลัพธ์/การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

๑. เกิดคนพิการต้นแบบกลุ่มบาดเจ็บไขสันหลังที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพที่สามารถถ่ายทอด และบอกต่อประสบการณ์ความรู้สุขภาพแก่คนพิการรายอื่นได้ที่ในรูปจิตอาสาที่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ๑ ราย และอีก ๑ รายในรูปคณะทำงานร่วมกับทีมเครือข่ายองค์กรคนพิการมูลนิธิพัฒนาศักยภาพคนพิการ จ.ชัยนาท ต่อยอดในการช่วยเหลือสังคมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๒. เกิดการจ้างงาน สร้างอาชีพคนพิการบาดเจ็บไขสันหลังและครอบครัว ให้มีรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าเดิม ๙ ราย

๓. ในปี ๖๓ กำลังร่วมดำเนินการ “จัดบริการฝึกทักษะพื้นฐานการดำรงชีวิตอิสระสำหรับคนพิการในชุมชนที่ใช้แบบอย่างการทำงานร่วมกันในการให้บริการแก่คนพิการโดยคนพิการต้นแบบร่วมกับทีมสุขภาพในรพ.ร.๖ ให้เป็นสวัสดิการที่รัฐจัดให้คนพิการด้านการเคลื่อนไหว เบิกจ่ายได้ตามสิทธิการรักษาพยาบาลต่อไป

๑๐. บทเรียนที่ได้รับ บริการการฝึกทักษะพื้นฐานการดำรงชีวิตอิสระสำหรับคนพิการในรพ.ที่กองเวชศาสตร์จัดทำขึ้นนับได้ว่าเป็นรูปแบบกระบวนการที่ดี ส่งผลให้ผู้ป่วยและครอบครัวเป็นผู้ที่มีศักยภาพ มีพฤติกรรมดูแลสุขภาพที่ดี มีความรู้เข้าถึง เข้าใจ นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมผู้อื่น จัดการตนเองในสังคมได้จริง แต่ยังพบว่าขาดการปฏิบัติในผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลังทุกรายที่จำเป็น เนื่องจากยังขาดงบประมาณที่สนับสนุนด้านการฝึกทักษะพื้นฐานการดำรงชีวิตอิสระคนพิการอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นทีมงานจึงเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของผู้ให้ข้อมูล เสนอแนะปัญหา กระบวนการผลลัพธ์ที่ผ่านมาแก่คณะกรรมการสพช.และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมผลักดันให้เกิดการจัดบริการฝึกทักษะฯให้อยู่ในระบบสิทธิประโยชน์ที่คนพิการด้านการเคลื่อนไหวพึงได้รับเมื่อต้องพิการตั้งแต่นอนอยู่ในรพ.

๑๑. การติดต่อกับทีมงาน พ.ท.ญ ชุตินา ป.ว. สังกา หน.พยาบาลแผนกพยาบาลเวชศาสตร์ฟื้นฟู โทร ๐๙๘-๑๕๔๙๑๔๖